

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacție.

Aтелиереle tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SPINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 600.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 34 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

3 Mai 1942

Anul 105

De Arminden

de V. Branisce

Primăvara se lasă prea mult așteptată. Nici pomi înfrunziți, nici liliac în floare, cum s'ar cuveni de Arminden. În munții Harghitei, Gurghiului și ai Rodnei de abia se topesc zăpezile, în pădurile din Meseș adie un vânt rece iar pe malurile Izei doar salcia a prins frunză. Intreaga fire pare schimbată. Nimic nu mai seamănă cu odinioară...

Un vechiu obicei românesc este legat de ziua de Arminden, zi care a devenit mai târziu o sărbătoare a muncitorimii de pretutindeni. Astfel, întâmplarea a voit ca două manifestări de o bărbăție cu totul deosebite să se supra-pună, să se confunde în conștiința mulțimii.

Ziua de Arminden se sărbătorea în vechime cu mult alaiu, în mijlocul naturii.

Era sărbătoarea primăverii, cultul pădurii reînviată; mielul la frigare, vinul și lăutarii nu lipseau niciodată dela aceste petreceri.

Cât a fost de înrădăcinat acest obicei ne-o dovedește cu prisosință folclorul, mărturie vie a unor trecute vremi. Așa ni s'au păstrat legendele legate de Arminden.

O legendă din munții apuseni ne explică cum s'a născut obiceiul de a anina în această zi crengi înfrunzite la poartă sau de a împlânta pomi în fața casei. Ea ne spune că Irod fusese silit să întrerupă uciderea pruncilor din cauza înserării. Atunci el, pentru ca să însemneze casa până la care ajunsese, a pus un arbore ca Armindenul în fața casei. A doua zi, când să continue omorul, nu mai știa unde a rămas, pentrucă în fața fiecărei case, străjuia același semn. Și datorită Armindenului a scăpat copilul Isus.

O altă legendă din părțile Năsăudului ne vorbește despre Arminden, tot ca despre un semn ceresc în legătură cu Fiul lui Dumnezeu. Pe vremea când Mântuitorul sălășluia pe pământ, Evreii au ținut sfat, pentru ca să-l omoare. Aflând ei casa de creștin unde se odihnea Domnul, au pus o creangă înfrunzită ca semn de recunoaștere. Iar noaptea aveau să vie să-l omoare. Dar minunea se desăvârși. Armindenul răsări la fiecare casă și astfel Domnul scăpă de urgia Evreilor.

Iată pentru ce serbează Românul cu atâta voie bună această zi.

Din păcate, anul acesta pe alocuri codrii sunt goi. Dar, dacă frați de-ai noștri nu pot să-și împodobească porțile cu ramuri verzi, nici o putere din lume nu va putea să le smulgă din sufletele mugurii nădejdi.

HORIA

(Vasile Nicola-Ursu din Albac)
1730--1785

Toate la vreme

de Dr. D. Chirculescu

Motto: „Disprețuind dreptul ginților, guvernul URSS a ocupat Basarabia, Bucovina și regiunea Herța a Moldovei noastre”.
„Mai grav decât atât, — și acest lucru însem să-l declarăm jafis, — URSS este principala vinovată a unor schimbări teritoriale pe alte granițe.” (Discursul d-lui Mihai Antonescu din 19 Martie 1942).

Orice lucru poate fi spus într-o bună zi. E foarte important însă ca, chiar când el îți răscolește adâncul sufletului, să nu-l spui decât la vremea potrivită și cu cuvintele cele mai potrivite.

Așa a fost cu durerea noastră sfâșietoare în urma pierderii atâtor pământuri strămoșești.

Am tăcut după răpirea Bucovinei de Nord și a Basarabiei, așa cum și trebuia să facem, înăbușindu-ne strigătul de durere spre a nu da dușmanului moscovit prilej de gâlceavă pentru noi revendicări.

Și am mai tăcut și alte dați, puțin după aceea.

A venit însă și timpul să ne mărturisim între noi, din când în când, și să dăm în vileag unele din mișelile vecinilor din anul de pomină 1940, spre lămurirea neamului nostru atât de încercat.

URSS este principala vinovată a unor schimbări teritoriale pe alte granițe.

Acest lucru, fiecare Român l-a bănuț încă din August 1940, și nimeni nu a făcut vreun mișcare, n'a scos vreun cuvânt care ar fi putut periclita siguranța generală a așezării de stat, atâta câtă ne mai rămânea.

Cu bunul său simț politic de totdeauna, acest popor, în fața celor mai grele încercări, și-a păstrat calmul și, cu mintea limpede, și-a cumpănit cuvintele și mișcările.

Fără a fi o mare putere, poporul românesc și-a păstrat, în condiții grele, ținuta sa morală, și-a ținut cuvântul,

— Continuare în pag. 5 —

FOILETONUL
GAZETEI TRANSILVANIE

April

Un mugur fraged a plesnit
Pe-o ramură de teiu afară —
Să fie oare primăvară?
Ori micul mugur s'a grăbit.

E amorțit, e trist pământul
Și nu zărești un colț de cer,
Și ziua-i nor, iar noaptea-i ger
Și fulgi de nea aduce vântul.

E oare primăvară? — Eu
Gândesc că-i iarnă grea. Dar iată
Că trece-acuma o săgeată
In zbor pe lângă geamul meu.

O veste, poate, de noroc?
Deschid zorit fereastra mică;
Săgeata ce-i? O rândunică
Cu-n firicel de paiu în cioc.

Ecat. Pitiș

O figură culturală uitată

Profopopul Făgărașului Gh. Petrașcu (1734—1800)

de A.A. Mureșlanu

Intre obștile orășenești românești ale Transilvaniei Făgărașul a fost fără îndoială una dintre cele mai vechi și mai importante. Târgul format în jurul cetății stăpânite odinioară de voevozii Munteniei și reclădită în stil mare la începutul veacului al 16-lea de vestitul „boer de Comana”, devenit voevod al Transilvaniei, Ștefan Măelat (Mailat) ajunsese, după ocuparea de către Habsburgi a Transilvaniei și pe timpul lui Constantin Brâncoveanu la o nouă prosperitate. Lipsiți de biserică ce arsese de mult, orășenii români își clădiră cu sprijinul și cheltuiala acestui Domn frumoasa biserică din „ulița Brașovului”, devenită, după mutarea

episcopiei unite dela Alba-Iulia la Făgăraș, biserica catedrală a acesteia.

Scăpați de tirania asupririi religioase din epoca principilor calvini ai Transilvaniei, Românii nu fură greu de câștigat pentru trecerea lor sub ierarhia bisericească a Romei, cu atât mai mult, cu cât aceasta se făcuse cu păstrarea intactă a ritului lor ortodox și a obiceiurilor lor strămoșești. Și între cei 412 fruntași români ai țării Făgărașului care iscălesc în anul 1711 actul de confirmare al unirii lor cu biserica romană, găsim și numele cetățeanului făgărașan Nicolae Petrașcu. Pe „jupânul Ionită Petrașcu”, probabil fiul său, îl întâlnim în anul 1766 în funcția de

INSTANTANEE

Nababul Indiilor

Un ziar din străinătate făcea cândva socoteala veniturilor lui Ford și-l înfățișa pe acesta ca pe cel mai bogat om din lume.

In realitate acest fericit muritor, adică omul cel mai bogat, nu trăiește în America, nici în Europa, ci în Indii. El este prințul Cothi maharadjaul din Haiderabad

Știut e că europenilor nu li se îngăduie să viziteze templele și pagodele în Indii, tot astfel li se închide intrarea la visteria domnitorului țării, care încă trece de sfântă. Un jurnalist indo-anglez a izbit totuși, în relații de prietenie fiind cu maharadjaul — să viziteze acum vreo câțiva ani comorile acestuia.

Valoarea acestei bogății, dacă ar fi exploatată cum trebuie, ar plăti din interesele unui singur an — ba mai puțin chiar — toate cheltuielile de războiu ale celor două tabere uriașe ce se luptă și ar repara cu siguranță toate daunele ce le-a făcut până acum războiul actual. Dar această avere nu aduce omenirii sau proprietarului ei niciun folos. Ea constă în întregime din briliante și alte pietre scumpe, din platină și aur pur. Avuții moarte, pe care nababul Indiilor le păstrează în suteranele palatului său, în case de fier moderne aduse din Anglia.

Aceste bogății se înmulțesc mereu an de an, de oarece Cothi, care este un domnitor absolutist, încasează dela cele 15 milioane de supuși ai săi dările în aur sau pietre prețioase. Comorile îngrămădindu-se deci cu fiecare an, suteranele palatului trebuie mereu lărgite, se sparg zidurile și se clădesc noi camere în pământ, lângă celelalte multe, și se comandă alte și alte lăzi de fier din Anglia ca să adăpostească nouă colecție de briliante și cele viitoare.

Intr-o singură încăpere de acestea — spune Vichal-Sing — erau plasate cam cincizeci de lăzi, toate pline cu bogății fel de fel. Puteai, ca 'n poveste, nu un ceas, nici o zi, ci săptămâni de-a-rândul să cari cu lopata și tot să mai rămână. Valoarea acestor comori, care reprezenta o mică fărâma din averea maharadjaului, se ridică la 730 milioane dolari.

Și când te gândești că toate comorile aceste sunt condamnate să zacă la întuneric, în loc să se resfețe pe cine știe ce gât superb, pe mâni catifelate sau în suvițe de păr mătășos.

Ecat. Pitiș.

Citiți cel mai vechiu ziar Gazeta Transilvaniei

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

ION ȘIUGARIU: *Paradisul peregrinar.*

La a doua sa carte de versuri, după acea luminoasă *Trecere prin alba poartă*, d-l Ion Șugariu nu ajunge să-și statornicească un mod al său, personal, de exprimare dar dă dovada unui indiscutabil talent și, mai ales, lasă să se întrevadă, ca un cais încărcat de flori, că promisiunea unei recolte viitoare va întrece așteptările cele mai mari.

Poate că nu era nevoie de prefața volumului, într-atât de mult poeziile înșile măturisesc, la fiecă pas, a-celeași gânduri.

Poetul este în continuă căutare a sensurilor aspirației noastre către absolut și nu suntem de acord cu el atunci când își întitulează ciclurile, simbolic: La poalele muntelui, Pe coline, Intoarcerea.

Totul nu este decât un avânt nestăpănit, către înălțimi iar intoarcerea, voită se vede, nu este posibilă. Și este mai bine așa.

Poezie de atmosferă, de suavități ca și de fericite ecouri folclorice, *Paradisul peregrinar* este lumea cu minunile ei nedeslușite, văzută cu un ochiu avid de toate puritățile și uimit de puterile elementare ale naturii.

Aceste minuni, aceste purități, între care îl poartă drumuri mereu altele și tot mai scurte popasuri, din teama de singurătate, îl duc la cuminența rugăciunii și la *Tăcuta aplecare, seara, peste rânduri.*

Amestecul de pământesc cu cerească este săvârșit cu un adevărat ritual, nu numai poetul participând la elevarea paradisiacă, la apropierea de înțeleșurile primare ale lucrurilor, ci chiar divinitatea coboară cu liniștile ei cutremurătoare.

*O mână de arhanghel alb, îndepărtat,
Atât de des îl mângâia pe frunte blând,
Că nu era în lume risipit nicicând
Și totuși peste lume singur împărat.*

Obsesia de alb, de alunecare, de trecere grăbită peste înțeleșurile mai grave ale vieții este stăruitoare.

Găsindu-se însă la începutul unui drum, care i-a adus de pe acum încântătoare surprize, d-l Ion Șugariu are timp încă destul pentru a urca înălțimile și a străbate colinele nestatornice ale spiritului.

Versul clasic a stânenit de mult prea dese refrene și totuși, pentru a se vedea ce efecte durabile pot avea acestea, fără abuz, desprindem această grațioasă bucată de antologie:

*Cerurile dorm sub ape
Prin păduri de visuri crude,
Lângă suflet, pe aproape,
Ce s'aude? Ce s'aude?*

*A trecut un prinț cu spadă
Undeva pe-aici, prin criniști.
Și de-atunci încep să cadă
Doar neliniști, doar neliniști.*

*Zărilor albe de-azururi,
Unde le mai este fața?
Nu-i deapururi, nu-i deapururi
Dimineața, dimineața.*

*Ci o sete greu de slavă,
Nicolodată potolită,
E doar pasărea bolnavă
De ispită, de ispită.*

Această sete de slavă, în cadențe melodice cu rare și fericite rezonanțe eminesciene, formează temeiul acestui paradis, al unui suflet peregrinar demn de urmărit pe drumurile pe care va mai avea să se avânte.

*

MIHAIL PINTEA: *Rugăciuni pentru răni de aur.*

Versuri sfioase, cu dedicații și tandre evocări, ne prezintă d-l M. Pinte. Simple notații, atunci când ele iau forma rugăciunii sunt lipsite de fiorul mistic.

Deocamdată promisiuni, rândurile de față cuprind, ici și colo, câte o sămănță mai generoasă.

În special modul descriptiv pare a fi potrivit cu virtuțile de exprimare ale poetului.

Așa bunăoară, în *Rugă pentru Mona*: (autorul ține neapărat ca ruga să fie numai pentru Mona!)

*Nu-mi mai întinde gura,
fântână fără fund
In care se sbat isvoare
de miere și otravă,
Is prea 'nsetat acuma
și n'as avea zăbavă
Și-aș bea prea mult,
și poate că aș cădea 'n afund*

Mai accentuate sunt aceste calități în evocatoarele versuri din *Năsăud*, de unde pare a se fi refugiat, vremelnic, tânărul autor.

Atențiune Antreprenori!

Se găsesc mașini de tâmplărie, pentru prelucrarea lemnului, ce se deplasează în orice parte a țării

Brașov
Strada Zizinului No. 18

Amințirea lui Oct. Goga

de Nic. Bârsan

Flamuri negre vesteau mulțimii jalea.

Undele durerii învăluiau sufletele credincioase ale neamului.

Era o dimineață de primăvară întârziată când vestea morții marelui poet și om de stat Octavian Goga mișcase adânc suflarea românească.

Fila calendarului arată 7 Mai 1938. Se împlinesc peste câteva zile 61 de ani dela nașterea poetului de profundă inspirație românească și patru ani dela moartea lui.

Amințirea celui mai clocotitor și neînfricat luptător naționalist e o adevărată vijelie de idealuri sfinte.

Vieța lui s'a ridicat ca o figură luminoasă de vizionar în Ardealul istoriei, legat și de numele lui nepieritor.

A cântat pătimirea noastră și a crezut ca un profet în realizarea unității noastre naționale.

Mustul care fierbea era în adânc; vehement și necruțător. Doina flăcăilor în munți s'a amestecat cu inima lui. Baioneta stăpânirii crude a cunoscut-o deodată cu vaietele maicelor.

Sufletul lui a plecat fără reîntoarcere, dar poezia lui este actuală mai mult ca oricând dându-ne porunci.

Moștenitori ai acestei credințe, vom învinge timpul pentru dreapta sărbătoare a zilei ruperii lanțului suferinței fraților subjugăți.

Mormântul lui din inima Ardealului cântă doina tristă.

Octavian Goga ne aprinde ca un far de lumină la răsruce de veacuri.

E lumina ce se zărește.

E dreptatea care vine.

E drumul viu al conștiinței noastre.

Țânțari — profeți ai timpului.

Nu rândunelele, ci țânțarii sunt adevărații profeți ai timpului. Se știe că rândunelele sboară la înălțimi foarte mici dacă se apropie o ploaie sau o furtună, ceea ce în popor înseamnă că vine timp rău. Prevestirea nu se adevărește însă totdeauna, afară de cazul când rândunelele sboară după țânțari. Țânțarii au o sensibilitate mare pentru schimbarea vremii, și caută deci din vreme să sboare în straturile joase ale aerului. De oarece țânțarii însă sunt hrana principală a rândunelelor, acestea sunt silite în astfel de cazuri să sboare și ele la înălțimi mici pentru a-și găsi hrana.

Acte aflate

La redacția noastră se găsesc actele d-lui IOAN BOROS, din Zărăș. Pot fi ridicate oricând

„Ziua Cumpătării” 3 Mai 1942.
Restrânge-te și dă celor lipsiți.

„meșter mare” sau staroste al vechei bresle a tăbăcarilor români făgărășeni, iar pe la 1775 îl vedem zugrăvind „cu toată chieltuiala sa” tinda bisericii „sfinței Mitropolii a Făgărașului”, precum ne spune vechea pisanie a ctitoriei brâncovenești, păstrată până astăzi.

Noua confesiune românească „unită” nu era însă pe placul multora dintre neguțarii români, care aveau legături cu Țara Românească și „pravoslavnicii” care părăsira biserica brâncovenească, luând și odoarele ei, își întemeiară o capelă în oraș, cu gândul de a-și zidi cu timpul o altă biserică. De aceleași sentimente era și starostele Ioniță Petrașcu care ceru în anul 1772 „Consistoriumului de legea grecească numit din Făgăraș” ca să numească preot ortodox al orașului pe fiul său Gheorghe Petrașcu, hirotonit de episcopul Novacovici.

„Dacă vom dobândi slobozenie de a face biserică la Făgăraș — îi răs-

pundea consistoriul, întrunit în casa „jupânului și niameșului” boierului Enache I. Arpași — l-om primi cu condiție bună. Nu va hi altul mai întâi fără sfinția sa, că văzând noi că-i copil de oraș și având și case și moșie la Făgăraș și au slujit la oraș de au fost dascăl la biserică și cu învățătura copiilor și s'au purtat cu cinste și cu omenie”. (cf. N. Iorga, *Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene*, vol. I, p. 195). Neputându-și ajunge scopul din cauză că împărăteasa Maria Terezia, care fusese în anul 1773 de față la Viena, la sfințirea de episcop a lui Grigore Maior, voia să aducă pe toți Români din imperiu sub autoritatea bisericii unite, și voind totuși a-și servi neamul, Gheorghe Petrașcu trecu „la vlădica Făgărașului” și la biserica brâncovenească, unde este numit în curând arhidiacon unit „al Vineției și Făgărașului”, în care calitate îl vedem participând și la sinodul electoral din 1782.

Scăpată după moartea Mariei Tezezia de persecuțiile guvernului austriac și încurajată de măsurile liberale ale fiului și urmașului ei Iosif II, autorul „edictului de toleranță” din 1781 care puse capăt războiului religios din interiorul monarhiei, obștea ortodoxă a Făgărașului, încă destul de puternică, reuși în sfârșit a obține dreptul de a-și zidi o biserică nouă în oraș. Arhidiaconul Gheorghe Petrașcu nu era străin de această mișcare și în anul 1783 el părăsește biserica unită, după încheierea unui contract în toată forma cu „orășanii neuniți” și în același an el așează piatra de temelie a noii biserici, devenind parohul iubit și stimat al ortodoxilor făgărășeni.

De aici încolo îl găsim în fruntea mișcării de reorganizare a protopopiatului ortodox al Făgărașului, și lucrând foarte mult pentru adunarea sumelor necesare pentru zidirea și înfrumusețarea noii biserici, pe care o și zugrăvește, cu cheltuiala sa, în 1793,

precum ne spune inscripția cirilică din altar păstrată până astăzi. La 1790 el urmează în protopopie bătrânului părinte „Bucur și ieromonah Ștefan” și își sfârșește rodnică sa vieță la 9 Iulie 1800, la vârsta de 65 de ani, fiind înmormântat în fața altarului bisericii și acoperit cu o lespede mare de granit cu inscripție care se poate vedea și astăzi.

Protopopul Gh. Petrașcu n'a fost numai un fruntaș neobosit al luptelor pentru libertate ale Românilor făgărășeni, dar și unul dintre cei mai culti și învățați fruntași ai neamului nostru din veacul al 18-lea.

Acum câțiva ani ne-a reușit să găsim în arhiva județeană a Făgărașului și „inscripția” sau inventarul făcut la 31 Iulie 1800 de vice-notarul districtului Făgăraș și „asesorul scaunului orfanal”, nemeșul român unгурit Ioan Lutzai. Inventarul, scris în întregime în limba oficioasă de atunci a „căpitanului” Făgărașului, obișnuitul jargon ma-

Trimalchio

de Ion Berciu

În literatura latină este un roman, numit *Satyricon*, al cărui autor ar fi *Petronius*, cunoscut și sub numele de Arbitru al eleganței.

În acest roman de un realism extraordinar, autorul zugrăvește epoca de decadență și de cinism a împăraților *Claudius* și *Nero*. Personajele sunt alese din drojdia unei societăți intrate în descompunere: gladiatori, liberti, cântăreți și parveniți de toate categoriile.

O figură buhăită domină prin înșelăciunea sa fizică și morală: parvenitul *Trimalchio*, reprezentantul etern al faunei infame a rechinilor, ce ies la suprafață, în timpul războaielor și răsturnărilor sociale.

Cu pasiune rară, *Petronius* disecă acest exemplar de josnică umanitate.

Nu-i vreme pierdută să ne apropiem de *Trimalchio* și să-l cunoaștem, fiindcă s'ar putea întâmpla să-l vedem plimbându-și vulgaritatea, pretenția și atotputernicia chiar printre noi, „nepoții” lui, sau după o nouă teorie „străbunicii lui”, ceea ce aproape că s'ar potrivi, în cazul dat!

Trimalchio este un libert, adică un sclav liberat, ajuns la o avere fabuloasă, prin minciună, înșelătorie, fără de lege și crimă, lucru foarte natural într-o vreme când steticii cei mai apropiați ai unor împărați nevropăți erau aleși, după cum ne spune istoricul *Tacitus*, din această drojdie umană, capabilă de cele mai înfiorătoare lucruri, ce pot fi imaginate de o minte turburată și de un suflet ticăloșit.

Autorul, adânc cunoscător al oamenilor, ni-l prezintă pe parvenitul la masă, la un banchet homeric. Partea închinată lui este cunoscută sub denumirea de „*Banchetul lui Trimalchio*”.

Amfitrionul, după o baie caldă, se așază la masă, în tovărășia lui *Habinnas*, întreprinzător de pompe funebre, și a câtorva haimanale. O ceată numeroasă de sclavi, bucătari, dansatori, cântăreți și scamatori, stă gata pentru a executa poruncile și a satisface capriciile grotescului nabab. Mâncările cele mai alese, servite în cele mai scumpe vase, băuturile cele mai rari, combinate în modul cel mai ales, sunt aduse spre a face uimirea conmesenilor și lauda parvenitului, care nu obosește în a da tot felul de explicații gastronomice.

Se mănâncă, se bea, dar se și discută. *Trimalchio* se pricepe la toate. Cu aer de mare modestie arată întinderea nesfârșită a domeniilor sale, a milioanei sale de sesterți, imposibil de calculat, a puterii sale de cumpărare, dusă până la cel mai priceput bucătar, cel mai ales cântăreț și chiar la semințele de ciuperci și lapte de pasăre! Poezia, literatura, astronomia, filosofia, toate îi sunt cunoscute. Are doar o bibliotecă argintată! Când vine

soția sa la masă, nu pregetă a-i cântări în fața prietenilor bijuteriile! Glume desguștătoare, prostie crasă, capacitate și pretenție caraghioasă.

Banchetul se sfârșește cu lovirea soției „în cap, cu o oală”, citirea testamentului de către *Trimalchio* și „sărbătorirea propriei sale înmormântări”! *Trimalchio* prevăzător își face și epitaful: „*Aici se odihnește Caius Pompeius Trimalchio Maecenatianus. S'a hotărât să i se dea în lipsă funcțiunea de sever. Deși putea intra în orice decurie dela Roma, n'a voit. Om pios, viteaz, credincios. Din nimic a ajuns la o avere mare, lăsând treizeci milioane de sesterți. N'a audat niciun filosof*”.

Preceptul lui este: „*Un ban ai, un ban prețuești și după cât ai, vei fi socotit. Așa sunt eu, prietenul vostru, am fost broască, azi sunt rege*”.

Trimalchio lasă ca moștenire o mentalitate: *Totul îi este îngăduit bogăției. Deci: îmbogățirea pe orice cale.*

Atât în literatura universală, cât și în literatura noastră avem tipuri de parveniți, dintre care amintim pe *Jourdain* al lui *Molière*, pe *Dinu Păturică* al lui *N. Filimon* și pe *Vesbianu* al d-lui *Cezar Petrescu*.

Toți, oricât de caraghioși și de miși sunt, tot nu se pot compara cu tatăl lor, *Trimalchio*!

Grotescul *Trimalchio* se poate însă lăfăi în toată vulgaritatea și lăcomia sa atotputernică, în vieța căinoasă a tristelor noastre vremuri!

Ca pasăre de pradă îi place întunecul. Se teme grozav de lumină.

Să-l identificăm, fiindcă începe să mijească de ziua.

Pentru cititorii noștri

In urma scumpirii hârtiei de tipar și a reglementării prețului de vânzare al ziarelor, suntem nevoiți să facem și noi unele schimbări în prețul de abonament.

Abonamentul anual al *Gazetei Transilvaniei* va fi dela 1 Aprilie 1942 lei 300.—
pentru autorități și soc. 600.—
pentru țărani 150.—

La aceste sume se mai adaugă timbrele prescrise de lege la eliberarea chitanței de plată.

Toate abonamentele plătite înainte de 1 Aprilie a. c. se consideră integral plătite cu prețul vechiu.

Semne bune

de Pr. A. Radu

Ziarele ne-au adus știrea îmbucurătoare despre acțiunea întreprinsă de conducătorii baptilor dela *Arad*, care au adresat un apel aderenților lor, de a se reîntoarce în sânul bisericii. Apelul subliniază împrejurările grele prin care trece țara și neamul și care impun ca un imperativ național, o cât mai puternică solidaritate între fiii săi. Orice disidență, fie ea și pe teren religios, în aceste vremuri, echivalează cu o crimă națională, fiindcă slăbește blocul solidarității naționale, care trebuie să fie unul și indivizibil. Cei ce minează temelia unității naționale fac o lucrare de sabotaj spiritual, nu mai puțin primejdios, ca cel economic.

P. S. Episcopul Andrei le-a trimis o scrisoare pastorală. Nu cunoaștem rezultatul practic al acestor demersuri, dar nu putem să nu ne exprimăm bucuria sinceră, ce o încercăm în fața acestor semne bune. Ceea ce e și mai îmbucurător, îl constituie faptul, că inițiativa conducătorilor baptilor s'a produs în mod spontan și nu la intervenția autorității administrative. Prin aceasta acțiunea capătă o și mai mare valoare morală.

Din *Basarabia* și din *Transnistria* de asemenea vin știri, că o mulțime de sectari s'au reîntors în sânul bisericii. Fenomenul de revenire a sectarilor la biserică, își găsește în parte explicația în atitudinea pe care regimul bolșevic a avut-o față de secte. La început bolșevicii au manifestat o mare dragoste față de secte și le-au încurajat, pentru că ele serveau de minune planurilor lor de distrugere a bisericii. Internaționala comunistă își formează tot atâtea instrumente de propagandă din secte. Se știe doar, cum „stilismul” a fost încurajat de bolșevici, înainte și după ce *Basarabia* a căzut sub ei. Și la prăbușirea *Rusei țariste* și-au dat contribuția sectele. În ajunul prăbușirii *Rusei țariste*, numărul sectarilor se ridicase la fantastica cifră de 16 mil., împărțite într-o sumedenie de secte. Blocul rusesc a fost deci mai întâi slăbit și pulverizat prin secte și apoi s'a prăbușit în haosul bolșevic.

Evident, că bolșevicii îndată ce și-au atins ținta, adică au cucerit puterea și și-au consolidat pozițiile, și-au schimbat și atitudinea față de secte și au început să le persecute. Iată pentru ce diferiții sectari din *Basarabia* și *Transnistria*, îndată ce au ajuns sub stăpânirea românească să respire aerul libertății religioase, după atâtea experiențe amare ce le-au făcut, se reîntorc cu însuflețire la biserică străbună.

Prin urmare semne bune se arată la apus, ca și la răsărit. Aceste fenomene de revenire a sectarilor în sânul bisericii, ne dau prilejul să facem două constatări și anume: mulți au crezut că propaganda sectară este independentă de orice influență străină. În zadar a căutat biserică să lămurească lumea, că „entuziasmul” și

„zelul”, predicatorilor sectanți se datorește fondurilor și subvențiilor din străinătate, ea n'a fost ascultată. Acum lucrurile încep să se lumineze și în această privință. Într'adevăr se știe, că cele mai bogate ajutoare bănești, sectarii le primeau din *America*. Statul nostru a tăiat toate aceste legături ale sectelor dela noi cu străinătatea. Efectele acestor măsuri se văd acum. Au încetat subvențiile, a scăzut subit și zelul propandandistic sectar.

În al doilea rând putem face constatarea, că biserică e activă și că într'adevăr ea a început să desvolte o viguroasă acțiune misionară în regiunile țării cele mai expuse și mai bătute de sectarism.

În sfârșit, aceste reveniri la matca neamului, a atâtor suflete înstrăinate sunt cu atât mai îmbucurătoare cu cât ele se produc în vremuri grele de războiu. E știut că războiul și stările create de el oferă un climat favorabil dezvoltării și activismului sectar. De ce? Pentru că războiul în mod fatal, aduce cu sine, anume strămtorări și lipsuri. Sectele știu să speculeze în deosebi aceste stări de lucruri. Sectele se nasc tocmai din specularea unor nemulțumiri de ordin religios și sfârșesc în a specula toate nemulțumirile omului, fie ele de ori ce natură.

Pentru ca aceste semne bune, pentru neam și pentru biserică să se înmulțească cât mai mult e nevoie nu numai de largă înțelegere a statului nici numai de vigilența bisericii, ci și de o atitudine mai hotărâtă a intelectualilor, față de sectari. De sigur, că problema sectelor este în primul rând o problemă, care trebuie să preocupe pe slujitorii bisericii. Dar nu mai puțin adevărat este că concursul înțelept pe care credincioșii îl pot da preotului în combaterea sectelor e prețios și chiar necesar. „Toată suflarea să laude pe Domnul”, cântă biserică. Dar „Domnul” trebuie nu numai laudat ci și apărut, El și învățătura Lui cea adevărată de toți vrăjmașii ei. De aceea, pentru a putea asocia la lupta împotriva sectarismului și pe credincioșii noștri cei mai luminați, m'am gândit ca într-o serie de articole următoare să arăt diferitele aspecte pe care le prezintă problema sectelor. Numai după ce vom fi documentați asupra complicatei probleme sectare se poate duce o luptă anti-sectară, încununată de succes.

„Ziua Cumpătării” 3 Mai 1942.
Ajutați familiile celor căzuți în războiu, a invalizilor, familiile celor mobilizați și familiile nevoiașe cu mai mulți copii, dând obolul vostru echipelor ce vă vor vizita la domiciliu.

ghiario-latinesc al administrației județelor „ungurești” ale *Transilvaniei*, arată o avere totală mobilă și imobilă de 9279.44 fiorini, din care 4288 fiorini în bani gata (galbeni împărătești, galbeni „sufferindori”, argint și aramă). Este de sigur o sumă destul de considerabilă pentru timpurile de atunci.

Protopopul înzestrase și fete și totuși se găseau încă în casa lui de toate: el avea încă un cal de călărie cu șeua corespunzătoare; două pistoale; vase de aramă și veselă de cositor; argintărie în valoare de 106,20 fr.; trei covoare; fețe de perini și cearceafe „cu dantelă” și o plapomă de mătase; 2 mantale; 4 dulame; o vestă bărbătească de catifea roșie; o mantie femeiească cu șireturi de aur, nasturi de argint și blană în val. de 30 fr.; un șal de mătase cu dantele de fir; un șal galben de „modă veche”; o rochie de mătase „în mai multe culori”; batiste de mătase, etc. etc.

Inventarul are însă pentru noi o importanță mai mare, prin faptul că el cuprinde și o listă a cărților și manuscriselor mai însemnate ale răposatului cărturar român. Găsim între acestea, pe lângă mai multe cărți bisericești psaltire, mineiu, octoih, molitevnic, etc. și un manuscris intitulat „*Exemplo Philosophica manuscripta*”; „o carte de istorie”; „*Rethorica română*”, o carte numită „*Synopsis*”; „*S Athanasii Professio seu Symbolum*”; o carte românească numită „*Donatus*” o carte „referitoare la preoți”; o carte manuscrisă despre „*Realitatea Sf. Duh*”; o carte de predici; o „*Aritmetică*”; un „*Breviar popesc altas Ceaslov*”; un *Calendar vechiu românesc*, etc. etc.

Bogata informație care se resfrânge din documentul de mai sus este o nouă confirmare a adevărului exprimat de contemporanul său *Petru Maior* că „*învățătura și știința nu e mai puțin în clerul Românilor din Ardeal, decât, în clerul papistașilor unguri din Ardeal*”.

Despre cultura aleasă pe care și-a câștigat-o în casa părinților ei, a dat dovezi și fiica protopopului *Gh. Petrașcu*, *Bălașa*, măritată cu fruntașul negustor și industriaș brașovean *Ioan Cepescul* (1772—1832). Această distinsă femeie, care a fost mama primei prezidente a Reuniunii Femeilor Române, întemeiată la 1849, *Maria Nicolau*, „se bucura de mare vază între femeile române din Brașov, nu numai pentru virtuțile ei, ci și pentru inteligența ei superioară”. Ea era una dintre puținele doamne române de atunci care citeau cărți românești. La ea se găseau toate scrierile noastre mai vechi, dela *Biblia* lui *Clain* și până la *Alexandria*, fabulele lui *Tichindeal*, etc., precum citim în discursul festiv ținut cu prilejul jubileului de 50 de ani al celei mai vechi asociații feminine a Românilor.

Ce s'a ales de cărțile și hârtiile protopopului *Petrașcu* nu știm. Din arhiva bisericii ortodoxe a Făgărașului au

dispărut și registrele parohiale și conșistoriale de dinainte de 1815, cu toate că știm că încă la 1787 episcopul *Gheodeon Nichitici* găsisse „protocoalele” bisericii în cea mai bună ordine. Puținele acte păstrate din timpul protopopului *Petrașcu* au fost, în cea mai mare parte, publicate de *N. Iorga* în volumul citat mai sus. Din ele putem cunoaște și trăsătura de peană energetică și inteligentă a acestui precursor însemnat, dar cu totul uitat al epocii luptelor noastre pentru desrobire din veacul al 18-lea.

„Ziua Cumpătării” 3 Mai 1942.
Cu banul nostru să sprijinim munca săracului.

Ziua Domnului

„Femeie crede-mă” ...

(Ev. Ioan IV, 21)

Pe cărarea ce ducea din Sihar la fântâna patriarhului Iacov, urca, în miez de zi, femeia samarineancă.

Intr-o clipă sosi la izvor; slobozi funia să aluneca pe marginea lui de piatră și repede își umplu ulciorul cu apă răcoritoare.

Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos se odihnea acolo, obosit de lungă călătorie și căldură înăbușitoare.

Intră în vorbă cu Samarineanca, cerându-i apă. Dorea să-și potolească setea, și, mai ales, să se apropie de o femeie păcătoasă ca s'o mântuiască.

Cine uită vreodată convorbirea Domnului cu Samarineanca? Unde este cel ce nu dorește să-și astâmpere setea cu apa cea vie a Domnului? Doar femeia cea păcătoasă se opunea cu îndărătnicie.

Surprinsă, ea se înroșește și-și mărturisește păcatul, oftând: „Doamne, văd că ești proroc”.

Bun prilej era acum pentru ea, ca „Cel ce i-a spus ei toate câte a făcut” să-i liniștească până în adânc și conștiința.

Din această pricină, mută vorba și pune întrebarea cea mare a sufletului: „Părinții noștri în muntele acesta s'au închinat — arătând spre Garizim — și voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie a se închina”.

Domnul, însă, i-a răspuns: „Femeie, crede-mă, că va veni vremea, când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui...”

„Duh este Dumnezeu...”
Doamne, ce privesc minunată deschide cuvântul Tău prin hățșurile incurcate ale cugetului omenesc.

Zadarnic vă frământați voi de veacuri, vă întoarceți cu fața la rugăciune spre muntele Garizim, și-l numiți munte sfânt! Din altarul ce s'a ridicat odată pe creasta muntelui vostru sfânt, n'a mai rămas decât ruină, și tot morman de ruină a ajuns și templul cel minunat din Ierusalim.

Toate zidurile și obstacolele vor pieri și se va înălța pretutindeni o credință nouă; ea se va revărsa peste toate stăvilarele ridicate'n veacuri de neamuri și limbi, de întunerecul și ura oamenilor.

Se împlini aidoma cuvântul prorocului: „Dela răsăritul soarelui până la apus, numele Domnului Atotputernic s'a mărit, și în tot locul, tămăie și jertfă curată se aduce” (Malahia I, 11).

Iudeii n'au crezut în cuvântul Domnului, dar astăzi varsă lacrimi și rătăcesc pentru necredința lor.

Altar Domnului în tot pământul s'a înălțat. Bisericele lui Hristos, Domnul nostru, sunt tot atâtea izvoare de apă vie, din care trecătorii obosiți se pot răcori.

Noi, însă, „bem din toate izvoarele cele otrăvite ale lumii: bani, slavă, petreceri, ... și ne ostoim cumva, setea? Nicidecum! Bem, bem, și setea noastră și mai mare se face”.

Probabil, socotești, sunt prea multe izvoare de apă vie — biserici — în orașe și în sate. Treci nepăsător și nu intri să te închini!

Cel ce nu-și pleacă genunchii și nu-și înalță ruga spre Domnul, fără să-și dea seama, se împietrește.

Un suflet împietrit, e mai tare ca stânca. Și pe stânci mai vezi câte o floare, dar în sufletul celui ce nu crede și nu se închină Domnului, nu mai miște niciun gând înalt și nicio rază de iubire.

„Femeie, crede-mi mie”, i-a zis Domnul Samarinecei.

Pleacă genunchii, în Garizim, în Ierusalim, și în tot locul unde se laudă numele Domnului.

Nu uita însă să intri în biserică. Aici, toată podoaba și tot omul, cântă, se roagă și mărește pe Domnul.

Pr. Ioan Scurtu

Medicul NOSTRU

Erizipelul

(Brânca)

de Dr. Valeriu Stînghe

Destul de cunoscută în popor, este o boală molipsitoare, datorită unui microb, numit *streptococul hemolitic*, îmbrăcând uneori o formă gravă mortală, mai ales la bețivi, la oamenii bolnăvicioși, la bătrâni. Se ivește cu deosebire în anotimpurile reci, în jurul rănilor produse prin arme de foc, prin lovituri, atunci când nu sunt întreținute aseptice, curate. Acesta este erizipelul *chirurgical*, spre deosebire de altă formă care se numește *medical*, fiindcă apare, fără vreo cauză aparentă.

Infecția se face printr-o eroziune, zgârietură a pielii, sau prin rană, care formează poarta de intrare a microbului.

Erizipelul apare mai ales pe față, mai rar pe membre, când pe acestea sunt ulcere varicoase, răni etc.

Există și un erizipel al noului-născut, care apare la ombilic (buric), când nu-i îngrijit și ținut curat.

Izvorul de infecție este omul bolnav de erizipel, fie prin contact direct, fie în mod indirect, prin efectele și obiectele bolnavului de erizipel.

Erizipelul are o *perioadă de incubație* de 3—6 zile.

Inceputul bolii, *perioada de incubație*, este marcat prin frison, urcare bruscă de temperatură, până la 40°, vărsături și stare generală rea. Această perioadă durează abia câteva ore, după care apare o pată roșie, dureroasă la presiune, pată care se întinde tot mai mult devenind de o culoare roșie tot mai închisă. Marginele petei sunt mereu bursumilate, ridicate.

După 4—5 zile pata începe a păli, își pierde culoarea, se sbârcește, se scămășează și pielea cade sub formă de plăci late, sau scame mărunte (furfuracee).

Boala e însoțită de o ridicare mare de temperatură, care ține 6—11 zile, (39°—40°), stare generală rea,

uneori bolnavul este agitat, dureri mari de cap, sete mare, lipsă de poftă de mâncare.

Erizipelul poate avea *complicații*: supurații (puroiu) și gangrenă pe pata roșie, septicemie, bronho-pneumonie, complicații din partea inimii (miocardită, endocardită), orbire, din cauza nevritei optice (inflamația nervului vederii).

Durata bolii este de 6—10 zile, sunt însă și forme mai prelungite. Cum am mai spus poate fi mortală la alcoolici, la bătrâni, la bolnăvicioși, la surmenați.

Tratamentul. Bolnavul se va izola de cei sănătoși, fie acasă într-o cameră spațioasă, curată, bine aerată, fie la spital. Va păstra o dietă ușoară cu lapte, ceai, supe slabe, zeamă de fructe, compoturi, limonade.

Pe partea bolnavă se vor aplica comprese cu antiseptici: sublimat corosiv 1/1000, acid fenic 1/10, partea bolnavă se va unge cu o alifie care conține ichtiol cu tranmanticină. Ca tratament general se va aplica sulfomidoterapia cu daganan, sulfomidol, septazine, injecții cu ser antistreptococic polivalent, injecții cu ulei camforat, cafeină etc.

Erizipelul nu produce imunitate, prin urmare imunizare activă sau pasivă antierizipeloasă nu există.

Rezistența naturală contra erizipelului nu există.

Bolnavii vor fi ținuți izolați pe tot timpul bolii. La sfârșitul bolii se va face desinfecția bolnavului și a locuinței, așa cum am arătat la scarlatină.

Dat fiind caracterul grav al bolii cu eventualele complicații și considerând împrejurările apariției acestei boale, nu vom uita niciodată să ne ferim de cei bolnavi de erizipel și vom da atenția cuvenită, îngrijind cum se cuvine orice rană de pe corpul nostru.

LUMEA ARGĂ

Fabricarea sticlei artificiale galbene.

Fabricarea sticlei artificiale galbene a fost posibilă abia prin invenția unui chimist german, Richter, care a descoperit elementul indium, și cu ajutorul acestuia s'au putut fabrica frumoasele sticle artificiale galbene. Interesant este că la fabricarea acestor sticle, indium, care în stare naturală este de o culoare albastră, devine galben când se contopește cu sticla înfierbântată.

Nisip african pe ghețarii Alpilor.

Praful de nisip din Africa de Nord, indeosebi din Sahara, este adeseori transportat, la furtuni mari, până în Europa centrală. S'au găsit adeseori chiar pe ghețarii Alpilor mari întinderi de zăpadă și ghiață acoperite cu acest praf de nisip african.

Lupilor le displace muzica.

În basmele vechi populare se povestește adeseori că prin cântec de vioară au fost îndepărtați lupii de turmele de vite. Cercetări științifice arată acum cât de adevărat este aceasta, constatându-se că lupii și câinii sălbatici se sperie de sunetele vioarei.

Comunitate de lucru japoneză pentru agricultură și economia forestieră.

În Japonia a fost creată, cu participarea Comunității centrale de lucru pentru agricultură și a celei pentru economia forestieră, precum și a Comitetului pentru pescuit, o comunitate de lucru pentru agricultura și economia forestieră din Sud. Această uniune va elabora programul pentru politica agricolă în regiunile sudice ale Mării Asii răsăritene. Tînta nu este numai producția, ci și o repartizare justă a colonizării muncitorilor.

etc. În felul acesta țărănul de mâne va putea singur să-și repare uneltele și să construiască în timpul iernii uneltele necesare.

În timpul iernii s'ar da cunoștințele teoretice, iar în restul anului cele practice. Ar fi o greșeală să se creadă, că instrucția ar suferi din cauza celor propuse mai sus. În timp de război, instrucția militară se face în câteva săptămâni. În agricultură, dela o lucrare de sezon la alta, este timp suficient și pentru manevre militare mai mari; iar în timpul iernii instrucția militară nu ar avea nimic de suferit.

Prin înființarea fermelor militare, am obține și alte avantaje de ordin material. În primul rând am descongestiona simțitor bugetul țării, întrucât armata singură ar cultiva cele necesare hranei sale; în al doilea rând hrana trupelor ar fi mai îmbelșugată și mai variată.

Ideea aceasta pusă în aplicare metodic, cu pricepere și conștiință ar da roade bune și sigure în timp foarte scurt, pentru că teoria pusă în practică și rezultatele văzute cu ochii prind, ele nu sboară ca vorba.

Problema vagabonzilor, a cerșitorilor, a copiilor părăsiți sau orfani, a infirmilor și chiar și a celor internați în închisori s'ar putea rezolva cu rezultate bune, dacă s'ar înființa pentru fiecare categorie din ei câte o fermă, unde prin muncă, fie chiar și forțată, unii ar câștiga existența, alții ar învăța agricultura rațională, iar alții ar învăța să muncească și să nu mai fie o povară pentru stat și societate. Astfel am scăpa de rușinea de a te lovi la fiecare pas de cerșitori, vagabonzi și copii părăsiți.

Aceste modeste propuneri le fac cu speranța, că puse în practică ar putea aduce foloase reale în organizarea României moderne.

Cornel Rogoianu
agricultor

AGRICOLE

O PROPUNERE

Pătura țărănească nu mai poate fi neglijată. Țărănul trebuie ridicat la un nivel de civilizație mai înaltă, pentru ca să scape de sărăcia proverbială și ignoranța de până acuma. Tinerii țărani îndrumați și instruiți în mod practic, în 2—3 ani vor putea câștiga cunoștințele teoretice și practice necesare pentru a deveni agricultori moderni și în felul acesta să scape de sărăcia umilitoare de până acuma. Nu lipsa de pământ este cauza sărăciei, ci nepriceperea. Pământul se lucrează în mod rudimentar și din cauza aceasta nu aduce venitul dorit. În școalele primare agricultura este predată de învățători lipsiți de cunoștințele agricole necesare, iar agronomii fac mai mult birocratie. Dela ei țărănul profită prea puțin. Scrisorile adresate țăranilor și comunicatele emise prin postul de radio nu au valoare practică căci, ele sunt ascultate de intelectuali și nu de țărani. Numai demonstrațiile pe teren, comparația făcută între munca rațională și rudimentară vor duce la rezultat.

Singurul mijloc prin care s'ar putea forma în scurtă vreme o pătură țărănească bine pregătită, care să fie capabilă de a moderniza agricultura și în România, ar fi pregătirea tinerilor în

cadru armatei, adică în timpul celor 2—3 ani de stagiul militar.

În acest scop fiecare regiment ar trebui să fie împărțit cu 600—1000 hectare pământ, care ar urma să fie lucrat de soldați, sub conducerea directă a unor agronomi harnici, pricepuți și conștiincioși.

Aceste ferme să fie bine înzestrate cu tot felul de mașini agricole, mai ales din cele simple; apoi cu vaci de rasă, boi, cai, porci, oi, pasări, iepuri de casă, albine, viermi de mătase etc., pentru ca tinerii țărani să aibă ocazie să învețe pe lângă cultura diferitelor cereale, legume, zarzavaturi, furaje și creșterea, îngrijirea și îngrășatul acestor animale. Natural că nu va lipsi nici grădina de pomi, pentru a se iniția în altoitul pomilor, îngrijirea lor și păstrarea fructelor. Tinerii vor fi inițiați în mod practic și asupra conservării fructelor și a legumelor, precum și comercializării lor.

Fermele vor fi înzestrate cu diferite ateliere pentru reparatul și construirea uneltelor agricole. În aceste ateliere vor putea învăța să facă o furcă, o greblă, coșuri pentru diferite trebuințe, anumite părți din car, ba chiar să ascută fierul de plug, să facă o potcoavă

Toate la vreme

de Dr. D. Chirculescu

Continuare din pag. 1-a

și nu a fost meschin nici chiar cu dușmanii lui mai mult sau mai puțin declarați.

El n'a căzut nici în gravele greșeli ale altora de a se încrede în oricine. El și-a cumpănit puterile și a tras învățăminte din realități și din situații și astfel, deși în cea mai grea cumpănă, el n'a întreprins acțiuni nebunești care ar fi putut duce la o adevărată sinucidere națională, așa cum s'a întâmplat cu alte state.

Fără a cunoaște dedesubturile cancelariilor diplomatice, fără a ști nici măcar ce se petrece la Ministerul nostru de Externe, neamul românesc și-a condus totuși destinul cu vigoare în clipa cea mai grea a istoriei sale. El însuși. Și datorită bunului său simț, cu deosebit succes.

Era deci natural ca un asemenea popor să fie în stare să priceapă în fiecare clipă și aceea ce nu i se spunea, să știe să tacă atunci când nu era bine să vorbească, și să pună piciorul în prag la timpul potrivit.

Și de fapt așa s'a și întâmplat.

Așa se întâmplă și astăzi.

Atât cei care au plecat să cutreere

vijelios câmpiile Ucrainei, cât și cei care au rămas acasă să întovărășească doar cu inima și cu gândul pe cei dragi dincolo de Nistru, știu cu toții și pe cei ce ne sunt prieteni, și pe cei ce ne sunt dușmani. Și cât prețuește fiecare. Cunoscuți și pe cei ce au vină în evenimentele din 1940, și pe cei ce nu au niciuna. Știu despre fiecare absolut tot ce trebuie știut.

Și totuși tac. Vorbesc numai despre ce trebuie.

Astăzi a devenit oficial cunoscut de toată lumea că vinovați de cedările teritoriale pe alte granițe decât cea estică sunt Rușii.

Acest dușman a încetat de a mai putea da vreun sprijin cuiva spre a se menține starea nedreaptă pe care a creat-o la 1940.

Poporul Român știe ceea ce trebuie să urmez în mod logic.

De va urma așa cum crede el, sau altfel, se va vedea.

Iar când se va vedea, același Popor Român va ști să tacă, și să vorbească spre a spune cuvântul potrivit la timpul potrivit.

De aceasta nu trebuie să se îndoiască nimeni.

Primăria Municipiului Brașov

No. 11955/1942

Serv. Financiar

Publicațiune

privind stabilirea și așezarea impozitelor și taxelor comunale pe anul financiar 1942/43.

Se aduce la cunoștință generală că toți contribuabilii — proprietari, chirieși, întreprinderi și deținători de subiecte impozabile sub orice titlu — vor depune obligatoriu declarațiunile de impunere pentru taxele și impozitele comunale pe anul financiar 1942/43 cel mai târziu până în ziua de 15 Maiu 1942 la biroul taxelor comunale directe.

Declarațiunile se vor face pentru următoarele subiecte impozabile:

a) Oameni de serviciu (bărbați sau femei) cum sunt: bucătar, vizitru, camerier, sufragiu, fecior, servitor de orice local public, portar în general, madame în familie sau la hoteluri, femei la toate, rânduși, paznici de zi sau noapte, oameni de expediție precum și cei prevăzuți în legea servitorilor.

b) Căruțele, camioanele și trăsurile de piață.

c) Căruțele, camioanele și trăsurile la particulari, întreprinderi, etc.

d) Cai de ham.

e) Autobuze de călători cu traseu urban.

f) Camion automobil cu traseu urban.

g) Auto-camion pentru mărfuri.

h) Taximetru de piață.

i) Ferestre mecanice.

j) Câni de lux de vânat, de pază și câni nelegați.

Declarațiunile de impunere se pot cumpăra la Biroul taxelor comunale directe.

Acei care vor fi găsiți că au căutat să se sustragă dela impunere, nedând declarațiunile până la data de 15 Maiu 1942, sau au dat declarații ne-complete sau false, vor fi amendați în sensul art. 103 și următorii din Legea Contribuțiilor directe.

Brașov, la 22 Aprilie 1942.

Primar, Secretar general,
Dr. N. G. V. Gologan Dr. V. Voicu.

Primăria Municipiului Brașov.

No. 12180/1942.

Serv. Financiar

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință deținătorilor unei cantități mai mari de 1000 kg. meiu, că în conformitate cu Decizia

Ministerială No. 739 din 14 Aprilie 1942 și a ordinului telegrafic No. 9319 din 17 Aprilie al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Armatei și a Populației civile, sunt obligați a anunța la Camera de Agricultură cantitățile de peste 10.000 kg. și la Ocoalele agricole cantitățile dela 1000—10.000 kg.

Anunțarea se va face în 7 zile dela data prezentei pe o declarațiune scrisă care se va depune la locurile arătate mai sus, arătând și cantitatea rezervată pentru însămânțare.

Brașov, la 24 Aprilie 1942.

Primar, Secretar general,
Dr. N. G. V. Gologan Dr. V. Voicu

Primăria Municipiului Brașov

No. 11107/1942

Serv. Financiar și

Bir. Aprovizionării

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că Declarația pentru distribuirea nouilor cartele împreună cu cartea de imobil se va prezenta direct la Biroul de Aprovizionare al Municipiului Brașov, fără viza Circumscripției de Poliție prevăzută la punctul 3 din Ordonanța No. 21/1942 din 20 Aprilie a. c.

Brașov, la 28 Aprilie 1942.

Primar:
Dr. N. G. V. Gologan

Secretar General,
Dr. V. Voicu

Primăria comunei Zizin, Jud. Brașov

Nr. 967/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 16 Maiu 1942, ora 11 a. m., se va ține în localul primăriei comunei Zizin din județul Brașov, licitație publică prin bună învoială cu supra oferte, pentru procurarea unei casse de fier necesară Bir. M. O. N. T. al acestei comună.

Cei interesați în această cauză vor depune ofertele.

Licitația se va ține cu respectarea dispozițiilor legii contabilității publice și Decretului Lege Nr. 200/1940. Ofertanții trebuie să îndeplinească condițiunile stabilite de lege.

Zizin, la 25 Aprilie 1942.

Primar, Notar,
Vasile Șerban. Manta Băra.

De prefurindenii

Cărți celebre scrise în închisoare.

Numeroase opere ale literaturii mondiale au fost scrise în închisori. Încă în vechea Romă, Ovidiu autorul în modă al capitalei antice, favoritul femeilor frumoase, a fost exilat de Augustus la Tomis, Constanța dobrogeană. Aci a continuat timp de 8 ani cea mai însemnată lucrare a sa „Metamorfozele”. Și Voltaire a fost închis de câteva ori. La Bastille a scris două opere: tragedia „Oedip” și cea mai mare parte a epopeei „Henriade”. Svabul Christian Schubart, care a stat zece ani pe Hohenberg a creat multe poezii în acea cetățuie. Cu toată nenorocirea sa, Cervantes, care după lupta dela Lepante a ajuns slav la pirații algerieni, a scris aci „Don Quichotte”. Și. lucru ciudat, n'a reușit să copieze această lucrare, după ce-a fost eliberat din sclăvie, decât iarăși în închisoare: odată suspectat din eroare de a fi luat parte la o bătaie și altădată în închisoarea pentru datornicia răi platnici. Marele scriitor german Fritz Reuter, a fost arestat la Berlin, condamnat la moarte pentru că făcea parte din asociația interzisă studențească „Burschenschaft”, comutându-i-se apoi pedeapsa la 30 ani temniță; a stat 6 ani și a scris una dintre cele mar frumoase opere populare. Și marea lucrare a lui Adolf Hitler „Mein Kampf” a fost scrisă în închisoarea dela Landsberg.

Glicerină și săpun din iarbă de mare

Intr'o fabrică norvegiană s'a reușit recent fabricarea unui săpun bun din iarbă de mare de pe coasta Norvegiei. Săpunul acesta are culoarea verde, un miros plăcut și e de bună calitate. Se fac deasemenea încercări pentru obținerea glicerinei din iarbă de mare.

Reorganizarea Europei.

Ministrul dr. Funk a publicat recent un articol asupra „Reorganizării Europei”, în care stabilește o serie de principii. Producția și consumul, spune dr-ul Funk, trebuie adaptate pe cât posibil în întregul spațiu european. Regiunile de producție, care pân în prezent au fost neglijate, trebuie exploatate, iar economia intensificată acolo unde a rămas în urmă. Ministrul a caracterizat siguranța care va fi dată producătorului în Europa, prin următoarea frază: „Țăranul din Croația sau comerciantul de lemne din Norvegia, grădinarul din Olanda sau crescătorul de pasări din Danemarca nu vor trebui să se teamă în viitor că vor rămâne cu produsele lor sau că nu vor obține prețul corespunzător ostenețelor și muncii lor”. Ministrul Funk a afirmat că nu este îndeajuns adaptarea producției și a debușeului. Același lucru ar trebui să se facă și în privința prețurilor și a valutelor. El a pus prin aceasta o problemă a viitorului, a cărei soluționare nu este încă posibilă în momentul de față. Pentru această colaborare este necesară o coaliție strânsă a popoarelor europene, care luptă pentru cauza rațiunii și a dreptății.

Proveniența chibritului.

Chibritul, care astăzi a devenit un lucru atât de obișnuit pe pământ, nu datează decât de acum o sută de ani. El a fost inventat de italianul Sansone Valobra. O cutie cu 12 chibrituri costa pe atunci un ducat de aur. Totuși această cutioară era cumpărată de oameni, pentru că era privită de oameni ca o minune.

Numărul pieilor roșii din USA.

Numărul pieilor roșii din Statele Unite a fost la descoperirea Americii, după aprecierile științifice, între 850.000 și 920.000. Astăzi se numără numai 332.000 piei roșii în America. Pentru ca politica de stărpire americană să nu sară prea mult în ochii pieilor roșii, s'au numărat la ultimul recensământ printre pieile roșii și corciturile între negrii și albi.

Primăria comunei Zizin, Jud. Brașov

Nr. 969/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință că, primăria comunei Zizin, județul Brașov, va ține licitație publică minuendă orală în ziua de 16 Maiu 1942, ora 16 p. m., în localul primăriei, pentru darea în întreprindere și fasonarea cantității de 150 stj. lemne de foc pentru trebuințele comunei.

Prețul de strigare va fi de 700 lei, condițiunile de licitație și caietul de sarcini se vor putea vedea la primărie în orice oră de birou.

Zizin, la 25 Aprilie 1942.

Primar, Notar,
Vasile Șerban. Maniu Băra.

Primăria comunei Zizin, Jud. Brașov

Nr. 968/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 16 Maiu 1942, ora 14 p. m., se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate, în localul primăriei comunei Zizin din județul Brașov, pentru arendarea pășunii „Chirușca” pe timp de un an.

Prețul dela care începe licitația este de lei 35.000.

Concurenții vor depune ofertele cu o oră înainte de ora fixată precum și garanția de 10% din valoarea oferită.

Licitația se va ține în conf. cu dispozițiunile legii contabilității publice și Decretului Lege Nr. 200/1940.

Concurenții pot vedea caietul de sarcini în orice oră și zi de birou.

Cei interesați trebuie să îndeplinească condițiunile stabilite de lege.

Zizin, la 25 Aprilie 1942.

Primar, Notar,
Vasile Șerban. Maniu Băra.

Primăria comunei Satulung, Jud. Brașov

Nr. 1140/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 7 Maiu 1942, orele 10, se va ține în localul primăriei comunale Satulung, județul Brașov, o licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu 500 (cinci sute) m. c. pietriș pe drumul dela Șanțuri pe Doftana pe o distanță de 7 km.

Termenul de executare al aprovizionării este de 60 zile dela încheierea contractului.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din Legea Contabilității Publice.

Toate persoanele care vor lua parte la licitație, vor depune, pe lângă ofertă o garanție de 5% din valoarea furniturii oferită, în numerar sau efecte de stat.

Satulung, la 22 Aprilie 1942.

Primar, Notar,
Gh. Roșculeț. N. Căndea.

Primăria comunei Zizin, Jud. Brașov

Nr. 648/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 1 Maiu 1942, ora 10 a. m., se va ține în localul primăriei comunei Zizin din județul Brașov, licitație publică prin bună învoială, cu supra oferte, pentru lucrările de zidărie, dulgherie și tâmplărie, ce urmează a se executa la repararea localului primăriei.

Valoarea lucrărilor după deviz este de lei 500.000. Licitația se va ține în conf. cu dispozițiunile legii contabilității publice și Decretului Lege Nr. 200/1940.

Concurenții vor depune garanția de 10 la sută din valoarea lucrării în numerar sau efecte garantate de stat.

Concurenții trebuie să îndeplinească condițiunile stabilite de lege.

Zizin, la 25 Aprilie 1942.

Primar, Notar,
Vasile Șerban. Maniu Băra.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Aurel Cojocariu, medic
Turcheș 1000
Dr. Cornel Voicu, avocat
Brașov 500

Colectele Municipiului Brașov în „ziua cumpătării“

Brașovul a fost clasat al 4-lea pe țară pentru rezultatul Colectei din 6-7 Dec. 1941, iar pentru colecta din 22 Februarie 1941 al 8-lea.

La sărbătorile Paștilor s'au împărțit ajutoare: La 30 văduve cu 74 membri de familie Lei 13.780.

2 invalizi de războiu cu 5 membri Lei 20.510.

89 familii de mobilizați cu 344 membri Lei 63.640.

325 familii nevoiașe cu 1004 membri Lei 185.276

S'au mai dat invalizilor:

Oșan Ioan un costum de haine și o cămașă Lei 10670.

Munteanu Gh. un costum haine bărbătești, un costum pentru copil, una rochie pentru fetiță și o cămașă, Lei 15.282.

S'au distribuit la 682 soldați răniți și bolnavi, ouă roșii și cozonaci în valoare de Lei 51.930.

Comitetul municipal a botezat al 8-lea copil al d-nei Bică Eufrosina dându-i un ajutor de Lei 4000.

S'au dat surorilor de ocrotire din Municipiu Lei 20.000.

Societății Principele Mircea Lei 18175.

Pentru al 7-lea copil al d-lui Toma Gh. mobilizat, Lei 5000.

Refugiatai Aldea Ana Lei 5000; ucenicilor Lupu Gh. și Manesiu Nic. Lei 6400; Zorca Ioan accidentat Lei 1000; ucenicului Voina Gheorghe un costum în valoare de Lei 10.000; Pop Ion ucenic, haine și încălțăminte în valoare de Lei 10.000.

„Ziua cumpătării“

Primăria Municipiului roagă și pe această cale pe toți bunii Români să-și dea în ziua de 3 Mai 1942 cu dragoste de frate obolul lor pentru alinarea suferințelor celor lipsiți.

Fiecare gospodărie românească va fi cercetată de echipe speciale, care vor aduna darurile — contra chitanță.

Suntem siguri că, pătrunși de cald patriotism și iubire frățească, toți Români își vor da obolul cu drag.

Examen pentru obținerea permisului de conducere a automobilelor

Vechii elevi ai școlii de conducători de automobile, înscriși în 1939, 1940 și 1941 ca și cei înscriși înainte 1 Aprilie 1942 care n'au depus încă examenul pentru obținerea permisului de conducere pot depune acest examen în ziua de 8 Maiu 1942 la Chestura Poliției.

Cei interesați se vor prezenta cu actele la școală în ziua de 6 Mai. În caz de neprezentare pierd dreptul de a mai da acest examen.

Rugăm conducerea școlii ca să îndepărteze pe instructorii străini cei care în serviciu.

„Ziua Cumpătării“ 3 Mai 1942.
Cu banul nostru să sprijinim munca săracului.

Cronica Războiului

Roma eternă -- Dacia eternă...

Acum câteva zile a avut loc deschiderea festivă a pavilionului românesc dela târgul de mostre din Milano, iar cel dintâiu care a pășit în pavilionul nostru pentru a-l admira a fost M. S. Regele-Împărat Victor Emanuel al III-lea. Frumusețile oferite privirii de către această frântură de creație românească au fost admirate sincer de către Augustul oaspe, dar ceea ce l-a impresionat în deosebi pe Împărat a fost imensa hartă a vechiului imperiu roman, de pe care se desprindeau în relief contururile *Daciei* nemuritoare și un basorelief alăturat, reprezentând un fragment al columnei lui Traian cu un grup de luptători daci, sub care se află săpată inscripția: „De douăzeci de secole stăm fixați pe mapamond, așa precum Traian de douăzeci de secole stă mărturie, în columna Romei“.

Cei care au fost de față relatează că Regele-Împărat a rămas multă vreme în fața acestor două lucrări, urmărind cu o atenție încordată harta și fraza istorică săpată sub basorelief. Majestatea Sa va fi meditat de sigur la tenacitatea inepuizabilă a rasei latine, care a putut suferi lovituri ucigătoare, dar nu a expirat niciodată. Va fi meditat mai ales cu gândul la poporul de țărani din stânga Dunării și din cuibul for-

mat de coroana Carpaților care, deși hărțuiți vreme de două milenii, n'au pierdut o singură clipă mândria obârșiei lor și credința în zile de reinălțare.

Onoarea făcută pavilionului românesc la expoziția din Milano, capătă pentru noi o semnificație sentimentală și este totodată o prevestire de bun augur, prin împerechierea celor două imagini ale *Romei eterne* și *Daciei eterne*. Apele Tiburului și istoricele ziduri ale Romei au dus cu ele și au înscris pe ele multe doruri și tot atât de multe dureri, precum apele Oltului, Mureșului și Dunării au susținut cu doina românească și au plâns cu lacrimi de sânge românesc. Totuși, în miez de veac al prefacerilor și de apogeu al civilizației cunoscute până la noi, metropola latinătății și depărtata ei soră din mijlocul popoarelor slave, se ridică mai puternice ca întotdeauna, mai conștiente ca oricând și mai încrezătoare ca niciodată în viitorul ginteii latine.

Semnificația aceasta ia chiar proporții de mari dimensiuni, atunci când o încadrăm într-o realitate a trecutului și prezentului și când o întrevădem crescând în viitor. Ea se traduce în axioma care spune: *că atâta vreme cât trăiește Roma eternă, nu poate fi destrămată eternitatea Daciei.*

Războiul aerian și cel din Răsărit

Un amănunt nou în legătură cu războiul european îl constituie intensificarea ațiunii aeriene din Apus. De câteva zile aviația britanică și-a intensificat raidurile asupra Germaniei și teritoriilor ocupate de Reichul german. Orașul Rostock din regiunea Meklenburg a cunoscut în deosebi atențiunea aviației britanice, dată fiind și așezarea lui la numai câțiva kilometri de baza navală dela Warnemunde și Pilsen. Însăși comunicatele oficiale germane declară că bombardamentele au provocat pagube și victime omenești. Având însă în vedere că centrele cum e Rostock sunt prevăzute cu o puternică apărare antiaeriană Englezii au suferit la rândul lor pierderea unui mare număr de aparate, pe lângă faptul că au trebuit să execute bombardamentele dela o mare înălțime și deci cu prea puțină eficacitate.

Privind această acțiune de ultimă oră a armii aeriene engleze, am putea presupune că nu este vorba de raiduri izolate, ci de intensificarea unui războiu aerian care în Vest lăncezea de mai multe luni. Cu atât mai mult, cu cât dela 25 Aprilie Anglia a început să primească riposta energică a aviației Reichului.

Cât privește războiul din Răsărit discursul ținut recent de către Führerul Adolf Hitler al Germaniei pare să fie un indiciu că nu va mai trece multă vreme până la începerea ofensivei. Actualmente operațiunile au loc în

jurul Leningradului, pe râul și în regiunea Wolchow, unde trupele germane execută operațiuni de curățire și încercuire a forțelor sovietice; în Rusia Albă, în regiunea izvoarelor râului Lowat; în regiunea din jurul localității Jelniya, unde un contra-atac german a avut drept rezultat reocuparea unor poziții fortificate sovietice.

În Finlanda, după eșuarea ofensivei de pe Swir, Rușii și-au deplasat centrul de presiune mai spre Nord. În orice caz, noua ofensivă deslănțuită de forțele sovietice în Carelia orientală, între golful Onega și lacul cu același nume, pare a avea mai mult un caracter preventiv, pentru protejarea întreprinderilor de cale ferată dela Luhi, a căror distrugere ar însemna întreruperea liniei dela Murmansk și deci a transporturilor de materiale englezești destinate armatelor rusești. Aci se află concentrate încă din timpul iernii, puternice efective rusești, îngăduind o eventuală reluare a ofensivei.

În sectorul central, în regiunea Staraja Rusa, violența luptelor a scăzut în intensitate, după ce forțele germane încercuite un scurt timp au reușit să rupă liniile rusești și să refacă joncțiunea cu grosul armatei. Rușii par a-și fi concentrat efortul mult mai spre Sud, în regiunea Briansk, unde s'au dat violente lupte locale. În general însă, nu este vorba de angajamente de amploare, ci numai de ciocniri cu caracter săngeros.

de **Mardare Mateescu**

Operațiunile din Birmania și din Pacific

Concentrarea forțelor japoneze asupra Birmaniei are tălcul său deosebit, prin faptul că degajează efortul pe mari întinderi, dând puțină comandamentului nipon să-și fixeze atențiunea pe o suprafață de teren mai redusă. Înaintea cu o lună, frontul Pacificului se întindea dela insulele Salomon, în Nord-Estul Australiei, până la Ceylon, în Sudul Indiei. Astăzi, putem spune că centrul de greutate al frontului din Extremul Orient e cuprins între granița birmano-thailandeză și Ceylon.

Având acest avantaj, forțele imperiului nipon atacă în stil mare frontul anglo-chinez din Birmania, punând în directă primejdie însuși teritoriul indian. De aceea părerile sunt unanime că în momentul de față Japonezii au amânât pe mai târziu proiectata ofensivă asupra Australiei, căutând în primul rând să obțină o victorie decisivă în Birmania.

Avantajul Englezilor îl constituie împrejurarea că primesc un ajutor efectiv și prețios din partea Chinezilor mareșalului Chang-Kai-Shek. S'ar putea spune chiar, că fără ajutorul chinezesc trupele britanice ar fi fost de multă vreme aruncate mult la Nord peste Mandalay și după lupte mult mai puțin grele decât acelea care au loc acum.

Deși ofensiva japoneză s'a desfășurat într'un ritm rapid, de atâtea ori demonstrat cu ocazia celorlalte bătălii ale Pacificului, totuși, în ultimele zile forțele chineze au început să înregistreze oarecare succese, reușind să recupeze trei din orașele cucerite de armata japoneză. În schimb Japonezii și-au accentuat presiunea pe râul Salwen, reușind să ajungă la un punct situat la 120 km. Nord-Est de Mandalay, în apropierea șoselei care leagă Mandalay de Lashio, punctul terminus al „căii Burma“ atât de prețioasă pentru Chinezi. Alte trei coloane japoneze sunt pe punctul de a izola avangardele chineze de grosul armatei.

În Filipine se înregistrează continua rezistență a fortăreței dela Corregidor, care a suferit de curând cel de-al 252-lea atac aerian. Bombardamentele aviației japoneze continuă totuși asupra acestui cuib de rezistență americană.

Un lucru însă care merită ținut în seamă este efectul adus de prezența forțelor japoneze în apele Oceanului Indian. Prin șicanarea transporturilor pe apă și prin părăsirea de către Englezi a căii Burmei Chinezii rămân numai cu ceea ce au reușit să aprovizioneze până acum. Rezervele acestea sunt într'adevăr foarte importante, dar nici nu vor putea dura la infinit, mai ales în ritmul cu care se duce astăzi războiul. Ca atare s'a pus problema creierii unui nou drum de legătură, care va avea o lungime de peste 3000 km., trecând peste culmi de munți uriași, în piatra munților Tibetului și Himalayei va reuși să asigure o cale de legătură pentru Chinezi, înainte ca aceștia să termine rezervele disponibile.

Absența flotei japoneze din Oceanul Indian pare să fie numai o măsură temporară, în vederea aprovizionării în vreunul din marile porturi din Marea Chinei, deși se spune că ea ar fi fost deplasată în vederea apărării insulelor japoneze. Rămâne însă în vigoare afirmația fostului guvernator al Indiilor olandeze, care deunăzi a ținut să sublinieze, că „Ceylonul e mult mai amenințat astăzi decât Australia“. Aspectele frontului din Extremul Orient intră din nou într'o fază de mai puțină claritate, așa cum era la începutul conflictului din acea parte a globului. Dar știm bine că epocii neclare i-a urmat o lungă serie de izbânzi, ceea ce n'ar fi exclus să se repete și de astădată.

Redactor responsabil
ION BOZDOG